

สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย
The Status of Physical Education Learning and Teaching Management in
Secondary Schools of the North Region in Thailand

ผกาดี สะภาคำ*

Pagawadee Sapaokham

ดร.กรรวิ บุญชัย**

Dr.Kornrawee Boonchai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย 7 ด้าน คือ 1. ครูผู้สอนพลศึกษา 2. การจัดทำสาระหลักสูตร 3. จำนวนชั่วโมงการเรียนการสอน 4. การจัดโปรแกรมพลศึกษา 5. สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก 6. การจัดการเรียนรู้ และ 7. การประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้แบบสอบถาม ประชากรได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา 242 คน ข้อมูลกลับคืนร้อยละ 81.81 วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ และฐานนิยม ผลการวิจัยพบว่า

1) ด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา จวบจุติการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาเกือบทุกโรงเรียน มีภาระงานสอน 18 ชั่วโมง/สัปดาห์ 2) ด้านการจัดทำสาระหลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำสาระหลักสูตรด้วยตนเอง 3) ด้านจำนวนชั่วโมงการเรียนการสอน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการทำหน้าที่ในการกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และมีโรงเรียนบางส่วนกำหนดเป็นสาระเพิ่มเติม สัปดาห์ 1 ชั่วโมง ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ส่วนใหญ่ มีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา เป็นสาระพื้นฐาน ทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 10 ชั่วโมง และยังมีโรงเรียน ร้อยละ 65.15 กำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นสาระเพิ่มเติม 4) ด้านการจัดโปรแกรมพลศึกษา โรงเรียนทั้งหมดมีการดำเนินการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬภายในโรงเรียน มีโรงเรียนเพียง 14 โรงเรียน ที่ไม่มีการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน สำหรับโรงเรียนที่ไม่ได้จัดโปรแกรมพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ มี จำนวน 120 โรงเรียน 5) ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา เป็นสนามกลางแจ้ง มีความปลอดภัย เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ เพียงพอ และมีมาตรฐาน 6) ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในปริมาณ 75% ใช้วิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน สมรรถนะของนักเรียนด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และการมีวินัยเป็นประเด็นที่ครูผู้สอนพลศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนามากที่สุด 7) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ เกณฑ์การตัดสินระดับคะแนนเป็นแบบอิงเกณฑ์ และอิงกลุ่ม องค์ประกอบในการตัดสินระดับคะแนน ประกอบด้วยด้านทักษะ ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดการให้คะแนนเท่ากับ 20, 40, 10, 10 และ 10 ตามลำดับ ประเมินความรู้ด้วยข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย มีการประเมินทักษะทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทดสอบสมรรถภาพทางกายและทางกลไกโดยใช้แบบทดสอบ

*นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมรรถภาพทางกายอย่างง่ายของการกีฬาแห่งประเทศไทย ใช้แบบสังเกตวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่วนการวัดคุณธรรมและจริยธรรมใช้แบบวัดคุณธรรม และจริยธรรม

คำสำคัญ : สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา / โรงเรียนมัธยมศึกษา / ภาคเหนือ / หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the status of physical education learning and teaching management in secondary schools of the north region in Thailand on 7 aspects: 1. physical education teachers, 2. curriculum development, 3. instruction times, 4. physical education programs management, 5. equipment and facilities, 6. learning and teaching management and 7. evaluation by questionnaire. The document was mailed to two hundred forty-two physical education chairpersons from two hundred forty-two schools and returned (81.81%). Data were analyzed by using percentage, and mode. The results revealed that 1) Most physical education teachers got a degree in physical education, teaching load was eighteen hours per week. 2) Most schools had developed their own physical education curriculum. School's academic committee served for instruction times of physical education. 3) For mathayom suksa 1-3, physical education teaching was organized on basic material one hour per week for all grade levels, and some schools define one hour per week for an additional material. In mathayom suksa 4-6, most schools were organized physical education teaching 10 hours per semester. There are some schools, 65.15%, define an additional material one hour per week. 4) All schools ran an intramural athletic program. Only 14 schools did not manage the interscholastic athletic program. There was no physical education program for special children in 120 schools. 5) The space for physical education classes was an outdoor field that was safe and sound. It was also met the standard and sufficient for requirement. 6) Physical education teacher used 75% of child-centered for classroom learning management that using a committee work method of teaching. Ability for life skills of student's competency, and discipline for desirable feature were the most subject matter that physical education teachers organized activities to promote. 7) Grading system was a criterion-and norm-referenced standards. Grades in physical education were based on sport skills, knowledge, morality and ethics, physical fitness, and desirable feature for 20, 40, 10, 10, and 10 points, respectively. Knowledge assessment used essay and objective tests, using quantitative and qualitative measurements to assess sport skills. Sports Authority of Thailand Simplified Physical Fitness Test was used to assess physical fitness and motor fitness. Desirable feature was measured by observation, but using scale of moral and ethics to measure morality and ethics.

Keywords : The Status of Physical Education Learning and Teaching Management / Secondary Schools / The North Region / Head of health and physical education learning group

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พลศึกษาถือว่าเป็นวิชาหนึ่ง ซึ่งมีบทบาทและความสำคัญต่อการศึกษาของชาติและการพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของพลศึกษาได้จากการที่วิชาพลศึกษาได้ถูกระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาของประเทศไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551 ที่สถานศึกษานำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนปัจจุบันนี้

จากการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของอรพรรณ ปุณญา (2553) พบว่า คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้กำหนดชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษาของโรงเรียน และโครงสร้างเวลาเรียนวิชาพลศึกษา ในช่วงชั้นที่ 3 กำหนดเป็นสาระพื้นฐานเรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และในช่วงชั้นที่ 4 กำหนดให้เรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอเนชา มาสมัคร (2553) และการศึกษาของชาติรี สำราญสุข (2555) พบว่า โครงสร้างเวลาเรียนวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดเป็นสาระพื้นฐาน เรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (รัฐบาลไทยในความร่วมมือกับสหประชาชาติ, 2548) ที่ระบุว่า “...ทุกโรงเรียนควรจัดหลักสูตรด้านการกีฬาและการพลศึกษาให้นักเรียนอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ (2 ชั่วโมง/สัปดาห์) และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) ในระยะยาว...” ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา เป็นการทบทวนเป้าหมายของการนำการกีฬาและการพลศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยวิธีการกำหนดวิชาพลศึกษาลงในหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนทั้งระดับอนุบาล ประถม มัธยมศึกษา และระบบการศึกษานอกโรงเรียนโดยมีการกำหนดให้โรงเรียนจัดหลักสูตรการสอนกีฬาและพลศึกษา อย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ (2 ชั่วโมง/สัปดาห์) และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) ในระยะยาว เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการส่งเสริมโปรแกรมการเตรียมบุคลากรทางวิชาชีพพลศึกษาและกีฬาเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคนในประเทศให้มีคุณภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการกีฬาให้เยาวชนในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ในการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้ ปัจจัยที่สำคัญก็คือ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาใน การจัดทำและนำหลักสูตรไปใช้ การจัดและดำเนินการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน สถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ โรงเรียนทุกโรงเรียน แนวทางในการพัฒนาสามารถทำได้โดยการสำรวจสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของการจัดการเรียนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนต่างๆ ในด้านต่างๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขตามหลักการและจุดหมายที่ต้องการ ดังที่สมาคมกีฬาพลศึกษาและสุขศึกษาแห่งประเทศไทย ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพของพลศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมิตัดอุปสรรคเพื่อศึกษาข้อมูลในปัจจุบันเกี่ยวกับสภาพของพลศึกษาในแต่ละรัฐและในเมืองโคลัมเบีย และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไขเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า รัฐส่วนใหญ่มี

ข้อกำหนดเกี่ยวกับวิชาพลศึกษา แต่ไม่ได้กำหนดเวลาเรียนแน่นอน และประมาณครึ่งหนึ่งของรัฐทั้งหมด มีเด็กที่ได้รับการยกเว้นการจัดการเรียนการสอนและหรือการจัดการเรียนการสอนทดแทน ซึ่งวิธีนี้ทำให้ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาลดลง ผลการวิจัยในด้านต่างๆ เกี่ยวกับวิชาพลศึกษานี้ จะถูกจัดส่งกลับไปให้แต่ละรัฐ

ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของพลศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญ ความสำคัญและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในปัจจุบัน และเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลที่จะมาเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูพลศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการพลศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป และประการสำคัญ คือ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 242 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 242 โรงเรียน ในเขตพื้นที่ 9 จังหวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัย และคณะผู้วิจัยโครงการวิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา
- 2.2 การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา
- 2.3 จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา
- 2.4 การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน
- 2.5 สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
- 2.6 การจัดการเรียนรู้
- 2.7 การประเมินผลการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เสนอผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังโรงเรียนเพื่อให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตอบแบบสอบถาม
3. ในการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ หลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว 7 วัน ผู้วิจัยโทรศัพท์ติดตามเป็นระยะๆ พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ จำนวน 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.81 แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

1. ข้อคำถามปลายปิด วิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าฐานนิยม (Mode)
2. ข้อคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และค่าฐานนิยม

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคเหนือของประเทศไทย โดยครอบคลุมรายละเอียด 7 ด้าน ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่ จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา แต่มี 2 โรงเรียน ที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาไม่จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา ซึ่งครูผู้สอนจะมีภาระงานสอน 18 ชั่วโมง/สัปดาห์โดยสอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษามากที่สุด และต้องรับผิดชอบการสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยรับผิดชอบการสอนในแต่ละภาคเรียน จำนวน 3 กิจกรรม ในด้านการส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษาด้านการเรียนการสอนส่วนใหญ่ มีการสนับสนุนให้เข้าร่วมประชุมวิชาการ หัวข้อที่เข้าร่วมประชุมมากที่สุด คือ การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา และก่อนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา โรงเรียนได้จัดให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษามากที่สุด ในช่วงปี พ.ศ.2552-ปัจจุบัน และได้จัดให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษามากที่สุด

2. ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่ มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาด้วยตนเอง มี 2 โรงเรียนที่ไม่มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยได้รับการถ่ายทอดจากวิทยากรระดับจังหวัดมากที่สุด แต่มี 25 โรงเรียนที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ไม่ได้รับการอบรม ก่อนการดำเนินการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา คณะกรรมการการจัดทำหลักสูตรส่วนใหญ่ ได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในส่วนของความมุ่งหมายและหลักการมากที่สุด และได้ศึกษาเกี่ยวกับสาระมาตรฐาน และตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามากที่สุด ในส่วนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ประกอบด้วยครูผู้สอนวิชาพลศึกษา โดยมีส่วนร่วมในการศึกษาสาระ มาตรฐาน ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและตัวชี้วัดช่วงชั้นมากที่สุด มี 13 โรงเรียนที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาไม่ได้เป็นคณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาของโรงเรียน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่ในการกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษา การจัดทำสาระ

หลักสูตรพลศึกษา มีการบูรณาการกับสาระสุขศึกษาเป็นมากที่สุด ในการพิจารณาเลือกกิจกรรมและกีฬา วิชาพลศึกษา พิจารณาจากวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดทำสาระหลักสูตรครอบคลุมกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาทั้ง 5 สาระ โดยสาระที่ 3 นำมาใช้มากที่สุด และมีการปรับปรุงหลักสูตรพลศึกษาทุกๆ 3 ปี ปัญหาในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา คือ การกำหนดเวลาเรียนเพิ่มเติม หรือจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละชั้นปีและช่วงชั้น

3. ด้านจำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา ทุกโรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) เป็นสาระพื้นฐาน จำนวนชั่วโมงเรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 121 โรงเรียน กำหนดเป็นสาระเพิ่มเติม จำนวนชั่วโมงเรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) เป็นสาระพื้นฐาน จำนวนชั่วโมงเรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 129 โรงเรียน กำหนดเป็นสาระเพิ่มเติม จำนวนชั่วโมงเรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีการจัดกิจกรรมกิจกรรมทางกายและกีฬา ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้พลศึกษา ในแต่ละระดับชั้นต่อภาคการศึกษา จำนวน 2 กิจกรรมโดยกิจกรรมที่ถูกใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้มากที่สุดคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งภาคต้นและภาคปลาย ส่วนใหญ่ใช้กีฬาเทเบิลเทนนิส ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคต้น ส่วนใหญ่ใช้กีฬาระเบียงกระบอง ภาคปลาย ส่วนใหญ่ใช้กีฬากีฬา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งภาคต้นและภาคปลาย ส่วนใหญ่ใช้กีฬาวอลเลย์บอล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งภาคต้นและภาคปลาย ส่วนใหญ่ใช้กีฬา วอลเลย์บอล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคต้น ส่วนใหญ่ใช้กีฬาตะกร้อ ภาคปลาย ส่วนใหญ่ใช้กีฬาวอลเลย์บอล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งภาคต้นและภาคปลาย ส่วนใหญ่ใช้กีฬาลิลาศ

4. ด้านการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน โรงเรียน จำนวน 166 โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอน พลศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) ทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และจัดให้มีการเรียนการสอน สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 38 โรงเรียน และมีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 10 ชั่วโมง จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 20 ชั่วโมง จำนวน 46 โรงเรียน และจัดให้มีการเรียนการสอน ภาคเรียนละ 40 ชั่วโมง จำนวน 41 โรงเรียน มีการดำเนินการการแข่งขันกีฬากายใน เป็นประจำทุกปี ปีละ 1 ครั้ง โดยมีการจัดดำเนินการโครงการในภาคต้น กิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดดำเนินการแข่งขันมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ วอลเลย์บอล ฟุตบอล และเซปักตะกร้อ กิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดแข่งขันส่วนใหญ่ มีความสอดคล้องกับกิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดสอน มีการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โดยมีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการแข่งขันอย่างเพียงพอ มี 2 โรงเรียนที่ไม่มีการสนับสนุนงบประมาณ กีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ฟุตบอล เซปักตะกร้อและวอลเลย์บอล โรงเรียนจำนวน 78 โรงเรียนจากทั้งหมด มีการจัดการสอนสำหรับเด็กพิเศษ ซึ่งมี 43 โรงเรียน ที่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษ โดยจัดการเรียนการสอนให้เด็กสมาธิสั้นมากที่สุด ซึ่งจะแยกสอนตามความผิดปกติ มีการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยใช้ เกม กีฬา ซึ่งจะจัดกิจกรรมในช่วงเลิกเรียน

5. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก โรงเรียนส่วนใหญ่ มีสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนที่มีความปลอดภัย โดยมีสนามกีฬากลางแจ้ง และบริการน้ำดื่มมากที่สุด มีความต้องการสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม เช่น โรงยิมเนเซียม อุปกรณ์กีฬาต่างๆ และสนามกีฬามาตรฐาน

6. ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาส่วนใหญ่ ได้มีการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีจำนวน 18 โรงเรียนที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาไม่ได้ศึกษา และ

ส่วนใหญ่ได้ยึดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 6 มาตรา 23 และมาตรา 10 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก โดยครูผู้สอนวิชาพลศึกษา จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในปริมาณ 75% มีการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน โดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนมากที่สุด คือ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และกิจกรรมการเรียนรู้ ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมากที่สุด คือ การมีวินัย

7. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ โรงเรียนส่วนใหญ่ ตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด) แบบอิงเกณฑ์ และอิงกลุ่ม ประเมินผลการเรียนรู้ครบทุกด้าน แต่ยังมีบางโรงเรียนที่ประเมินไม่ครบทุกด้าน การกำหนดคะแนนด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรม สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่วนใหญ่ คือ 20, 40, 10, 10 และ 10 เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน ด้านความรู้ ส่วนใหญ่ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย ด้านทักษะ ส่วนใหญ่มีการประเมิน 2 แบบคือ เชิงปริมาณ ใช้แบบทดสอบทักษะและข้อทดสอบทักษะที่ครูสร้างขึ้นเอง และเชิงคุณภาพ ใช้เกณฑ์การประเมิน ด้านคุณธรรม และจริยธรรม ส่วนใหญ่ใช้แบบวัดคุณธรรม และจริยธรรม ด้านสมรรถภาพทางกาย ส่วนใหญ่มีการทดสอบสมรรถภาพทางกาย โดยใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายอย่างง่ายของการกีฬาแห่งประเทศไทย (SATST) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่วนใหญ่ใช้แบบสังเกต โรงเรียนส่วนใหญ่มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนการเรียนการสอนในภาคต้น และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคปลาย ส่วนใหญ่ ทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก องค์ประกอบที่พิจารณา ได้แก่ ความคล่องแคล่วว่องไว ความอ่อนตัว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความเร็ว และความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ ตามลำดับ ส่วนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4-6 องค์ประกอบที่พิจารณา ได้แก่ ความคล่องแคล่วว่องไว ความอ่อนตัว ความเร็ว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และดัชนีมวลกาย ข้อทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐานที่โรงเรียนส่วนใหญ่ นำมาใช้เป็นแบบทดสอบมาตรฐาน และการประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ใช้แบบอิงเกณฑ์

อภิปรายผล

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย โดยส่วนใหญ่ จำนวน 99 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียน 500-1,499 คน) ลักษณะของโรงเรียนเป็นแบบสหศึกษา (ชาย-หญิง) จำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ห้อง คือ 31-40 คน แสดงว่า สัดส่วนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา 1 คนต่อนักเรียนส่วนใหญ่เท่ากับ 31-40 คน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอรพรรณ ปุญญา (2553) และอเนชา มาสมักร (2553) และมีจำนวน 44 โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 30 คน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของชาตรี สำราญสุข (2555) แต่ยังมีโรงเรียนอีก 25 โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 41 ถึงมากกว่า 50 คน ต่อ 1 ห้องเรียน เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำนวนนักเรียนต่อ 1 ห้องควรเป็นไปตามข้อเสนอแนะของ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541) ที่กล่าวว่า “...สัดส่วนของจำนวนครูผู้สอนกับจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นควรจะมีอัตราส่วนครู 1 คนต่อนักเรียน 25-40 คน ถ้ามีจำนวนนักเรียนมากเกินไปจะทำให้ครูดำเนินการสอนได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากดูแลควบคุมได้ไม่ทั่วถึง เพราะวิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่เน้นการปฏิบัติและส่วนมากจะสอนในสถานที่ค่อนข้างกว้าง ครูต้องเดินตรวจตราดูแลนักเรียนทุกคน...”

ด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจำนวน 705 คน ส่วนใหญ่เป็นครูประจำการ เพศชาย อายุระหว่าง 50-54 ปี ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา แต่มี 2 โรงเรียน ที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาไม่จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับ วิริยา บุญชัย และคนอื่นๆ (2532) ที่กล่าวว่า “...ในการสอนพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา นั้น ครูผู้สอนทุกคนต้องสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา จึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงการพลศึกษา เทคนิคการสอน และมีโอกาสเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมต่างๆ มากกว่า...” เมื่อพิจารณาคุณวุฒิทางการศึกษาของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และมีตำแหน่งทางวิชาการครูชำนาญการ สถานศึกษาควรจะมีการพัฒนาครูผู้สอนวิชาพลศึกษาด้วยการส่งเสริมสนับสนุนการเข้าร่วมประชุมวิชาการ ให้ทุนการศึกษาและเปิดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่มีภาระงานสอน 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยสอนทั้งวิชาพลศึกษา สุขศึกษา และวิชาอื่นๆ มีโรงเรียนจำนวน 59 โรงเรียนที่มีภาระการสอนน้อยกว่า 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และจำนวน 62 โรงเรียนที่มีภาระงานสอนมากกว่า 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งไม่เป็นไปตามที่วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541) กล่าวว่า “...อัตราการสอนของครูก็ควรจะเป็น 3 คาบต่อวันหรือ 15 คาบต่อสัปดาห์ เพราะเวลานอกจากนั้นครูจะได้นำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ตรวจงาน ทำบันทึกการสอน ฝึกอบรมนักกีฬา สอนวิชาลูกเสือ-เนตรนารี ให้บริการทำหน้าที่ครูเวร ครูประจำชั้นและสุดท้ายที่สำคัญคือครูพลศึกษาควรใช้เวลาส่วนหนึ่งไปในการฝึกสมรรถภาพของตนเองให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอตามคุณสมบัติของครูพลศึกษาที่ดี...” การพัฒนาส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ในช่วงปี พ.ศ.2552-ปัจจุบัน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ได้จัดให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษามากที่สุด เป็นไปตามแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ที่กล่าวว่า “... ครูเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุดในการจัดทำและนำหลักสูตรไปใช้ ดังนั้นครูจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการใหม่ๆ โดยเฉพาะเรื่องการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร ซึ่งรวมถึงการเลือกวิธีการสอน สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน...” นอกจากนั้น ยังได้มีการพัฒนาส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้พลศึกษา การสอนพลศึกษา การทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การประเมินผลการเรียนรู้ การวิจัยปฏิบัติการใน อื่นเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 30 ที่กำหนดไว้ว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา”

ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่ มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาด้วยตนเอง และมี 25 โรงเรียน ที่จัดทำสาระหลักสูตรร่วมกับโรงเรียนอื่น แต่ยังมี 2 โรงเรียน ที่ไม่มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ใน มาตรา 27 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) และไม่เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่กล่าวว่า “ให้สถานศึกษาจัดทำสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มในทุกชั้นปี ให้เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน” ในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาเป็นคณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตร

พลศึกษาเป็นส่วนใหญ่ จากการมีส่วนร่วมในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา นำไปสู่การจัดทำโครงสร้างรายวิชา การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดและจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดสาระการเรียนรู้ชั้นปี รายปี และรายภาค การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนพลศึกษา ทำให้สามารถดำเนินโปรแกรมพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ปญญาราชบรูรี (สมาคมสุศึกษา พลศึกษา และสันทนการแห่งประเทศไทย, 2548) ที่กำหนดไว้ว่า “...หลักสูตรสุศึกษาและพลศึกษา ต้องดำเนินการพัฒนาโดยบุคลากรในสาขาวิชาชีพนี้โดยตรง...” การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน ส่วนใหญ่ กำหนดโดยคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ร้อยละ 92.93 รองลงมาคือ คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษา ร้อยละ 74.75 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถพรณบุญญา (2553) และชาติ สุสำราญ (2555) แสดงว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษายังไม่ได้เป็นผู้กำหนดชั่วโมงเรียนของวิชาพลศึกษาด้วยตนเองให้เป็นไปตามข้อตกลงต่างๆ ที่มีขึ้น ดังที่ปญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการกีฬาและการศึกษา (รัฐบาลไทยในความร่วมมือกับสหประชาชาติ, 2548) ได้กำหนดหลักการไว้ว่า “...ควรกำหนดให้ทุกโรงเรียนควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกีฬาและพลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ในระยะยาว...” การพิจารณาเลือกกิจกรรมและกีฬาวิชาพลศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.27) พิจารณาจากวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก พิจารณาจากตัวชี้วัดชั้นปีและตัวชี้วัดช่วงชั้น (ร้อยละ 75.25) พิจารณาจากความสนใจและความต้องการของนักเรียน (ร้อยละ 73.74) พิจารณาจากสาระ และมาตรฐาน (ร้อยละ 71.21) พิจารณาจากสถานที่ (ร้อยละ 65.66) และพิจารณาจากบุคลากรในโรงเรียนและในชุมชน (ร้อยละ 38.38) เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหลักในการพัฒนาผู้เรียน (Standard-based Curriculum) โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ให้เป็นคุณภาพเป้าหมายปลายทางว่า ผู้เรียนต้องรู้อะไร ต้องทำอะไร และต้องด้อย่างไร และได้กำหนดตัวชี้วัดแกนกลาง เพื่อระบุสิ่งที่ผู้เรียนต้องไปให้ถึงในแต่ละระดับชั้น ตั้งแต่ ป.1-ม.6 ไว้เป็นเกณฑ์สำหรับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา หรือการจัดทำสาระหลักสูตร (วาสนา คุณาอภิสิทธิ์, 2556) เมื่อพิจารณากิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พบว่ามีการนำกีฬาไทย คือ กระบี่กระบองและตะกร้อ ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา ดังนั้น ในการเลือกกิจกรรมทางกายและกีฬา คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา ควรศึกษาสาระที่ 3 และตัวชี้วัดชั้นปีและตัวชี้วัดช่วงชั้น เพื่อให้เป็นไปตามสาระและมาตรฐานที่ระบุไว้

ด้านจำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา การกำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) กำหนดเป็นสาระพื้นฐานทุกโรงเรียน (ร้อยละ 100) โดยเรียน 1 ชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ และมี 121 โรงเรียน (ร้อยละ 61.11) จัดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นสาระเพิ่มเติม มี 57 โรงเรียน (ร้อยละ 28.79) เรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มี 56 โรงเรียน (ร้อยละ 26.28) เรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 8 โรงเรียน (ร้อยละ 4.04) เรียน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ส่วนใหญ่ จำนวน 191 โรงเรียนกำหนดเป็นสาระพื้นฐาน โดยเรียน 1 ชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ และมี 129 โรงเรียน (ร้อยละ 65.15) จัดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นสาระเพิ่มเติม มี 81 โรงเรียน (ร้อยละ 40.91) เรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มี 44 โรงเรียน (ร้อยละ 22.22) เรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 4 โรงเรียน (ร้อยละ 2.02) เรียน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของปญญาราชบรูรี (สมาคมสุศึกษา พลศึกษา และสันทนการแห่งประเทศไทย, 2548) ตามหลักการที่ว่า

“...การจัดเวลาเรียนสุขศึกษาและพลศึกษาในสาระพื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ควรจัดเวลาเรียนให้เป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย โดยแบ่งเป็นสุขศึกษา 1 ชั่วโมง และพลศึกษา 2 ชั่วโมง ในทุกระดับชั้น...” และไม่เป็นไปตามหลักการของปญญูญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการกีฬาและการศึกษา (รัฐบาลไทย ในความร่วมมือกับสหประชาชาติ, 2548) ที่ได้กำหนดไว้ว่า “...ให้ทุกโรงเรียนควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอน กีฬาและพลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์...”

ด้านการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียน ทุกโรงเรียน โดยส่วนใหญ่เรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในบางโรงเรียน และเรียน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์น้อยมาก แสดงให้เห็นว่าไม่เป็นไปตามปญญูญาราชบุรี (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทย, 2548) ตามหลักการที่ว่า “...การจัดเวลาเรียนสุขศึกษาและพลศึกษาในสาระแกนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ควรจัดเวลาเรียนให้เป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เป็นอย่างน้อย โดยแบ่งเป็นสุขศึกษา 1 ชั่วโมง และพลศึกษา 2 ชั่วโมง ในทุกระดับชั้น...” และเป็นไปตามหลักการของปญญูญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการกีฬาและการศึกษา (รัฐบาลไทย ในความร่วมมือกับสหประชาชาติ, 2548) ที่กำหนดไว้ว่า “...ให้ทุกโรงเรียนจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกีฬาและพลศึกษา อย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์...”โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ทุกโรงเรียน ร้อยละ 100 มีการดำเนินการจัดโปรแกรมแข่งขันกีฬา ภายในเป็นประจำปี โดยส่วนใหญ่จัดดำเนินโครงการปีละ 1 ครั้ง และจัดในภาคปลาย มีการแบ่งนักเรียนเป็นหลายสีในระดับชั้นเรียนเดียวกัน กิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดแข่งขันมากที่สุด คือ กีฬาวอลเลย์บอล สอดคล้องกับชนิดกีฬาที่สอนในชั้นเรียน ดังที่ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2556) กล่าวว่า “...ชนิดกีฬาที่เลือกจัดการแข่งขันกีฬากายในจึงควรเป็นชนิดเดียวกับที่สอนในชั้นเรียน นักเรียนควรมีส่วนร่วมให้มากที่สุดหรือทุกคน...” และสอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวถึงหลักการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬากายในโรงเรียนที่กล่าวว่า “...เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้เรียนในชั่วโมงพลศึกษาแล้วมาใช้เพื่อความสนุกสนาน และเพื่อออกกำลังกายตามความถนัด และความสนใจของแต่ละคน...” โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.90 จัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน กีฬาที่ให้การสนับสนุนและเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน เป็นกิจกรรมทางกายและกีฬาที่มีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอยู่แล้วเป็นบางส่วน การพิจารณากิจกรรมทางกายและกีฬาในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนสอดคล้องกับ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2556) ที่ว่าเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมนักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงไม่น่าจะนักเรียนทุกคนที่จะทำได้หรือมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ที่กล่าวว่า “...หรือส่งเสริมเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นของโรงเรียนมีโอกาพัฒนาความสามารถและประสบการณ์ให้สูงขึ้น...” ปัญหาที่พบในการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน คือ การสนับสนุนงบประมาณแต่ไม่เพียงพอ (ร้อยละ 47.00) วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) กล่าวว่า “...ตามปกติแล้ว การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนควรจะเป็นผลพลอยได้จากการแข่งขันกีฬา ภายในโรงเรียน ซึ่งได้จัดให้นักเรียนส่วนมากของโรงเรียนเรียบร้อยเท่านั้น งบประมาณและทรัพยากรที่เหลือส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นส่วนน้อยจึงนำมาใช้กับการจัดโครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน...” โรงเรียน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.25) มีการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยใช้ เกม กีฬา และมีโรงเรียนจำนวน 78 โรงเรียน (ร้อยละ 39.40) ที่จัดการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ โดยจัดการเรียนการสอนให้เด็กสมาธิสั้นมากที่สุดเป็นซึ่งจะแยกสอนตามความผิดปกติ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 10 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) ที่ระบุว่า “...การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ...” และยังระบุไว้อีกว่า “...การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ...” ดังนั้น โรงเรียนทุกโรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมการจัดและบริหารโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ให้ครบทุกโปรแกรมและจัดอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับหลักการสำคัญของการจัดโปรแกรมนั้นๆ ด้วย ดังที่ วิสูตร กองจินดา (2545) ได้กล่าวว่า “...การดำเนินโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โปรแกรมสนับสนุนนันทนาการ และโปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ...”

ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก โรงเรียนส่วนใหญ่ มีสนามกลางแจ้งร้อยละ 98.00 รองลงมาคือ ลานเอนกประสงค์ร้อยละ 71.70 สภาพและลักษณะพบว่า มีความปลอดภัย มีพื้นที่ที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ และมีความเพียงพอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (แบมมิบอเย่, 2528) พบว่า “...อุปกรณ์ทางพลศึกษาควรมีให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนให้อยู่สภาพที่ใช้ได้และสถานที่ควรปรับปรุงให้อยู่ในสภาพดี...” และเป็นไปตามวรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ที่กล่าวว่า “...หลักการของการจัดอุปกรณ์และวัสดุทางพลศึกษานั้น ควรจะมุ่งเพื่อความสะดวก ความง่าย และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ ทั้งในแง่ของการนำไปใช้ในการเรียนการสอน และการที่นักเรียนจะมีการยืมไปใช้ในเวลารว่างตามลำพังได้ด้วย...” สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่มีบริการ น้ำดื่มที่สะอาด (ร้อยละ 85.40) มีการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัย (ร้อยละ 80.80) มีอ่างล้างหน้า ล้างมือสำหรับทำความสะอาด (ร้อยละ 75.80) มีอุปกรณ์สำหรับให้นักเรียนใช้ในการออกกำลังกาย และฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาทักษะนอกเวลาเรียนการสอน (ร้อยละ 61.60) มีอุปกรณ์เพียงพอสำหรับใช้ในการเรียนการสอน (ร้อยละ 57.60) ซึ่งสอดคล้องกับฟอง เกิดแก้ว (2514) ได้กล่าวเกี่ยวกับ สถานที่อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาไว้ดังนี้ “...เครื่องอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ และวัสดุในการสอนพลศึกษาถือว่าเป็นหัวใจของการสอนพลศึกษา เพราะการสอนพลศึกษา ส่วนใหญ่ต้องอาศัยเครื่องอำนวยความสะดวกเช่น สนามเด็กเล่น อุปกรณ์และวัสดุสิ้นเปลือง ดังนั้น โรงเรียนควรจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวก ด้านอุปกรณ์ให้เพียงพอ...”

ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาร้อยละ 65.60 ได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ศึกษาเป็นบางคนร้อยละ 23.30 และมี 18 โรงเรียน ร้อยละ 9.10 ที่ครูพลศึกษาไม่ได้ศึกษา พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยได้นำ มาตรา 6, 23, 10 และ 22 มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้มากที่สุด กล่าวได้ว่าเป็นมาตราที่สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้อย่างยิ่ง ครูผู้สอนพลศึกษาได้รับการอบรม เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประมาณ 75% ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ สอดคล้องกับหลักหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ข้อ 5 ที่ว่า “เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยใช้วิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงานร้อยละ 80.30 การสอนแบบกิจกรรม ร้อยละ 85.40 การสอนแบบบรรยายร้อยละ 68.20 การสอนแบบร่วมมือร้อยละ 65.70 และการสอนแบบศึกษา

ด้วยตนเองร้อยละ 62.60 มีการจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้านวินัย ซึ่งเป็นไปตามการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนี้ “...การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ผู้สอน ต้องพยายามคัดสรร กระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆอันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน การจัดการ เรียนรู้ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่ ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย...” ดังที่ กรรวิ บุญชัย (2555) กล่าวเกี่ยวกับวิธีการสอนไว้ว่า “...ครูผู้สอนควรใช้วิธีการสอนแบบที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และเป็นผู้นำ(Coaching) ให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านวิชาการและแนวทางชีวิต เป็นคนใจดีมีเหตุผล เป็นตัวอย่างที่ดี ใฝ่หาความรู้ สามารถตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์และค้นคว้าหาความรู้...”

ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ โรงเรียนส่วนใหญ่ตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด) แบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม กำหนดคะแนน ด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรม สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ ดังนี้ 20, 40, 10, 10 และ 10 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนพลศึกษาประเมินผลการเรียนรู้โดยเน้น ทักษะมากกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่ระบุไว้ว่า “...มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการ ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติ...”และไม่สอดคล้องกับจุดหมายในข้อ 3 ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ว่า “มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และรักการออกกำลังกาย” และวรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ที่กล่าวโดยสรุปว่า “...องค์ประกอบที่จะวัดในแต่ละด้าน ควรให้คะแนนการพัฒนากายในทุกๆ ด้าน 5 ด้านไปพร้อมๆ กัน...” การประเมินการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคเหนือ ของประเทศไทย ส่วนใหญ่ มีการประเมินด้าน ความรู้ด้วยการใช้ข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย เครื่องมือที่นำมาใช้ยังไม่หลากหลายและควรสอดคล้องกับ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประเมินด้านทักษะทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในเชิงปริมาณใช้แบบทดสอบ ทักษะและข้อทดสอบทักษะที่ครูสร้างขึ้นเอง ร้อยละ 87.37 และใช้แบบทดสอบทักษะและข้อทดสอบทักษะที่ เป็นมาตรฐาน ร้อยละ 74.24 การใช้แบบทดสอบมาตรฐานไม่เหมาะสมในการประเมินผลในปัจจุบัน ดังที่ กรรวิ บุญชัย (2555) กล่าวไว้ว่า “...แบบทดสอบและข้อทดสอบทักษะที่เป็นมาตรฐานมีเป็นจำนวนมากที่ใช้ได้ ไม่ว่าจะเป็น แบบทดสอบทักษะ (Skill Test) และข้อสอบข้อเขียน (Written Test) อย่างไรก็ตาม นักพลศึกษาพบว่า แบบทดสอบดังกล่าว เป็นแบบการวัดแบบเดิม (Traditional Method) ซึ่งรูปแบบการประเมินที่เคยปฏิบัติกัน มาไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ หรือเป็นรูปแบบที่ดูเหมือนว่าไม่วัดในสิ่งที่ต้องการวัด...” ส่วนการประเมิน ทักษะเชิงคุณภาพใช้เกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 92.93 ประเมินด้านคุณธรรม และจริยธรรม ด้วยแบบวัด คุณธรรม และจริยธรรม ร้อยละ 70.20 ใช้เกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 55.56 และประเมินคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ด้วยแบบสังเกต ร้อยละ 78.79 แบบวัดคุณลักษณะ ร้อยละ 75.25 และใช้เกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 41.92 จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษานิยมใช้การประเมินเชิงคุณภาพด้วยเกณฑ์การประเมินมากขึ้น ถึงแม้ว่าจะเป็น การประเมินแบบอัตนัย แต่การมีรายละเอียดระบุเอาไว้ จึงช่วยให้การประเมินมีความเชื่อถือได้ และมีความเป็นปรนัยมากขึ้นกว่าการใช้แบบประเมินค่าการดำเนินการทดสอบสมรรถภาพทางกายของโรงเรียน มัธยมศึกษาของภาคเหนือ ของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนการเรียนการสอนใน

ภาคต้น การทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นการทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก เป็นไปตามตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารที่ 4 มาตรฐาน พ.4.1 ตัวชี้วัด ข้อ 5 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ระบุว่า “...ทดสอบสมรรถภาพทางกายและพัฒนาได้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล...” สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นการทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก เป็นไปตามตัวชี้วัดช่วงชั้นของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารที่ 4 มาตรฐาน พ.4.1 ตัวชี้วัด ข้อ 7 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ระบุว่า “...วางแผนและปฏิบัติตามแผนการพัฒนาสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก...” และเมื่อพิจารณาแบบทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกายพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52.53) ใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายอย่างง่ายของการกีฬาแห่งประเทศไทย (SATST) ข้อทดสอบส่วนใหญ่เป็นข้อทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับองค์ประกอบที่นำมาใช้ในการทดสอบ ได้แก่ การทดสอบความคล่องแคล่วว่องไว ความอ่อนตัว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความเร็ว และความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ เห็นได้ว่าครูผู้สอนวิชาพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคเหนือ ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านสมรรถภาพทางกาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ทุกโรงเรียนควรจัดให้มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาอย่างน้อย 1 คนต่อ 1 โรงเรียน
2. โรงเรียนควรจัดการแข่งขันกีฬากายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬากายในโรงเรียน และควรส่งเสริมการเข้าร่วมการแข่งขันระหว่างโรงเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งเป็นการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถในกิจกรรมหรือกีฬานั้นๆ
3. โรงเรียนควรจัดให้มีสถานที่ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนให้เพียงพอ
4. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้และการกำหนดสัดส่วนคะแนน การพิจารณาสัดส่วนคะแนนควรมีความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบให้มีความสอดคล้องกับมาตรา 23 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และจุดหมาย ข้อ 3 ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือในการประเมินผลที่หลากหลาย และการประเมินทางเลือกเพื่อนำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้วิชา พลศึกษา
5. โรงเรียนต้องส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาทดสอบและประเมินสมรรถภาพทางกายให้กับผู้เรียนทุกระดับชั้นปี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาโรงเรียนเอกชนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของประเทศไทย เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในทุกส่วนของประเทศไทย

2. ควรมีการศึกษาสภาพการจัดการเรียนพลศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยทั้งในมหาวิทยาลัยกำกับของรัฐและภาคเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- กรรวิ บุญชัย. (2555). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา. เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาบุคลากรอบรมเชิงปฏิบัติการ. ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กีฬาพลศึกษาและสุขศึกษาแห่งประเทศไทยสหรัฐอเมริกา, สมาคม. (2549). สภาพของรายงานแห่งชาติ : สถานภาพของพลศึกษาในสหรัฐอเมริกา พ.ศ.2549. เรสตัน, เวอร์จิเนีย : สมาคมกีฬาและพลศึกษาแห่งชาติ.
- การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักคณะกรรมการ. (2552). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- ชาตรี สำราญสุข. (2555). สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคกลางในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- แบบมิกบอเย่ (2528). การประเมินการจัดโครงการพลศึกษาในวิทยาลัยครูในรัฐควาร่าของประเทศไนจีเรีย. [Online]. Available : <http://www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>. [2556, พฤษภาคม 25].
- ฟอง เกิดแก้ว. (2514). การพลศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- รัฐบาลไทยในความร่วมมือกับสหประชาชาติ. (2548). การประชุมวิชาการแห่งชาติว่าด้วยกีฬาและการศึกษา เฉลิมฉลองสหประชาชาติ พ.ศ. 2548 ว่าด้วยและกีฬาและพลศึกษา. กรุงเทพฯ
- วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, กรม. (2531). หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2533). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2535). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2548). รวบรวมบทความเกี่ยวกับปรัชญา หลักการ วิธีสอนและการวัดเพื่อประเมินผลทางพลศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2541). **หลักสูตรพลศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- _____. (2556). **เป้าหมายของการจัดกิจกรรมทางกายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน** [Online]. Available : <http://www.tahper.or.th/Chiang%20mai/9956/56.pdf>. [2556, พฤษภาคม 25].
- วิริยา บุญชัย, อลิสา พงษ์อมรพรหม และไพวัลย์ ตันลาพุด. (2532). **การประเมินโครงการพลศึกษาของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาของไทย** รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิสูตร กองจินดา. (2545). **การจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทย, สมาคม. (2548, มกราคม-ธันวาคม). **ปฏิญญาราชบุรี. วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ**. (31), 33.
- อรพรรณ ปุณญา. (2553). **สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อเนชา มาสมัคร. (2553). **สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

